

Секція

**«УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ В
УМОВАХ НЕОІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
(ЛЮДИНА, ТЕХНОЛОГІЇ, ЕКОНОМІКА)»**

ГОЛОВА СЕКЦІЇ – д.е.н., професор В.В. Компанієць

УДК 339.9:005:330.342.146

**ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
НА УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ**

**THE IMPACT OF GLOBALIZATION
ON THE MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS**

О.В. Бурбан, ¹Є.В.Бутенко¹

¹Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ)

O. V. Burban¹, E. V. Butenko¹

¹National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv)

Процес глобалізації впливає на різні управлінські системи (політичні, економічні, культурні), однак найбільш значний цей вплив можна побачити в соціально-економічній сфері, де глобалізація проявляється через відкритість національних економік, створення нових робочих місць, відкриття національного ринку праці для іноземних працівників, а отже, у зниженні рівня безробіття. У деяких країнах Європейського Союзу після відкриття ринку праці зросла злочинність серед іноземців. Про це свідчать кілька досліджень, проведених у різних країн ЄС, в тому числі Німеччини. Саме тому дуже важливо дослідити вплив глобалізації на економічний розвиток в контексті безпеки.

Неоіндустріалізацію можна розглядати як процес з певною метою, методами, інструментами, технологіями, стратегіями розвитку, джерелами фінансування та соціально-економічними наслідками, які потребують окремого ґрунтовного дослідження, в якому ми намагаємося розробити регулятори рефлексії національної взаємодії в умовах дифузії соціально-економічних середовищ.

Процеси неоіндустріалізації почали набирати обертів протягом останнього десятиліття, і після Четвертої промислової революції активно впроваджуються в систему економічних відносин як на рівні розвинених країн, так і на міжнародному рівні.

У той час як більшість провідних країн світу досягли шостого технологічного укладу, Україна все ще не може перетнути п'ятий. У

рейтингу глобального індексу інновацій Україна посідає лише 43 місце. Інституції та інфраструктура залишаються найслабшою ланкою інноваційного розвитку (89-те та 107-ме місце в рейтингу країн відповідно) [1]. Рівень наукоємності основного макроекономічного показника – ВВП - за останні 8 років знизився в 1,7 рази. Зміни у структурі вітчизняної промисловості за останні роки свідчать про посилення диспропорцій та збільшення частки металургії та енергетики при значному скороченні частки переробних галузей. Це лише підкреслює те, що спротив інноваційному розвитку суттєво стримує розвиток конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Посилення міжнародного співробітництва може надати нові можливості для прискорення соціально-економічного розвитку на певних рівнях. До основних позитивних тенденцій інтеграційного процесу у сфері формування соціально-економічного потенціалу країни можна віднести: конкурентоспроможність вітчизняної промисловості як результат інноваційної діяльності та розвитку нових технологій, накопичення інноваційних знань та практичних навичок економічно активними суб'єктами [2]. Спільний ринок надає можливості для придбання ширшого спектру нових виробничих технологій та обладнання, а також для підготовки багатьох організаційних інновацій. Інтенсифікація взаємодії дозволяє їй учасникам швидше вчитися [3]. На рівні фірм та міжнародного обміну наукомісткими ресурсами і товарами ринкова інтеграція ще не стала стимулом для проривних розробок.

Фактичним відображенням цього є те, що у 2017 році частка наукових працівників (дослідники, технічні працівники та допоміжний персонал) у загальній кількості зайнятих становила 0,58%, у тому числі дослідників - 0,37% (Офіційний сайт Державної служби статистики України). За даними Євростату, у 2015 році найвищий показник цієї частки був у Фінляндії (3,21% і 2,35%), Австрії (3,10% і 1,92%) та Швеції (2,97% і 2,33%); а найнижчий - у Румунії (0,53% і 0,33%), на Кіпрі (0,83% і 0,61%), у Польщі (1,0% і 0,75%) та Болгарії (1,0% та 0,65%) [4].

Важливим чинником глобалізації стає й зростаюча стандартизація попиту на окремих товарних ринках, унаслідок чого постає доцільною заміна диференційованих регіональних стратегій маркетингу на уніфіковану стратегію глобального маркетингу [5].

Одним з основних шляхів сприяння новій індустріалізації є створення сприятливого середовища для ведення бізнесу в країні. В умовах нестачі інвестиційних ресурсів у реальному секторі національної економіки обмежені можливості фінансування інвестицій з боку держави та наявність соціально-економічних і політичних ризиків.

Наразі інвестиції в промисловість, сільське господарство, транспорт і логістику, розвиток готельно-ресторанного бізнесу та державне управління

становлять найбільший відсоток інвестицій в українську економіку [6].

Хоч і агропромисловий сектор становить третину національного доходу, але він також є нестабільною галуззю, яка практично не оснащена сучасною технікою та новим технологічним забезпеченням, що призводить до низької продуктивності виробництва та не конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку [7]. До прикладу, на 2003 рік кількість фермерських господарств було зареєстровано 43016. Після 2005 року їх кількість почала зменшуватись і на 2015 рік становила 38850 господарств [8].

І якщо відсоток інвестицій за всіма позиціями поступово зростає протягом 2007-2018 років (загальний обсяг інвестицій в економіку України збільшився на 35,7%), то інвестиції в державне управління суттєво скорочувалися. Крім того, за період 2007-2018 років частка інвестицій у добувну та переробну промисловість, виробництво електроенергії, газу та та виробництво супутнього устаткування для її обслуговування суттєво зростає у структурі інвестицій у промисловість [9].

Водночас інвестиції у виробництво гумових, пластмасових і неметалевих виробів скоротилися. Загалом, інвестиції в промисловість зросли на 38,8% за 2010-2017 роки.

Подальший розвиток нових галузей промисловості в Україні є результатом пошуку можливостей для вирішення різних структурних, технологічних та економічних проблем. Це передбачає якісні зміни в політичній, соціальній та економічній сферах, які в кінцевому підсумку впливають на результати загального соціально-економічного розвитку.

У соціально-економічному середовищі слід говорити про наслідки неоіндустріалізації та зміни, що впливають на рівень дифузії, які не завжди можна виміряти. Тому можна стверджувати, що певні ефекти можна виміряти за допомогою відомих методів, але не всі піддаються традиційному вимірюванню, і крім того, не дають позитивних результатів, а тому можуть поглиблювати дисбаланси всього соціально-економічного середовища.

Таким чином, рівень доступу до інформації соціально-економічного середовища може сприяти формуванню подальших пріоритетів неоіндустріалізації або поглибити проблемні аспекти, і тоді слід вжити спеціальних заходів для вирівнювання ситуації та приведення її у відповідність до загальноприйнятих стандартів чи норм світового суспільства.

[1] С. Дутта, Б. Лунвін, С. Вунш-Вінсент. Глобальний інноваційний індекс 2018: Заряджаючи світ за допомогою інновацій. Корнельський інститут INSEAD BOIB (2018).

[2] Стан розвитку науки і техніки, результати наукової і науково-технічної діяльності за 2017 рік: аналітична довідка. Київ: Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (2018).

[3] Т. Калінеску, Г. Ліхонцова, О. Зеленко. Оцінка умов реалізації демократичних механізмів трансформації суспільства: відрив і соціальний діалог, Чорногорський економічний журнал, 1(14) (2018).

[4] A. Pabol. Economic potential of innovative development of countries in the integration processes of the CIS, EurAsEC and the CES, Eurasian Economic Integration, 1 (14) (2012).

[5] Ts'omik, Yu. V. (2007), "Improving foreign economic activity agriculture", Abstract of Ph.D. dissertation, 08.07.02, Simferopol', Ukraine, p.41-93.

[6] Т. Калінеску, Г. Ліхоносова, О. Зеленко. Механізм трансформації соціально-економічного потенціалу України: Розрив і соціальний діалог. Матеріали 32-ї Міжнародної конференції Асоціації управління бізнес-інформацією (ІВІМА), 15 - 16 листопада 2018 року, Севілья, Іспанія. Бачення 2020: Сталий економічний розвиток та застосування інновацій управління від регіональної експансії до глобального зростання. Севілья, Іспанія: ІВІМА (2018).

[7] ЄВ Бутенко, АК Побережна. Проблеми і перспективи розвитку агропромислового комплексу України. 2010/12/8. Ст. 55-57.

[8] ЄВ Бутенко, РА Харитоненко. Трансформація агроформувань в умовах розвитку ринкових відносин на території України. Науково-виробничий журнал №3 «ЗЕМЛЕУСТРІЙ, КАДАСТР І МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ». 2016.

[9] Л. Шавалюк. Дзеркало розвитку. Про що сигналізує структура в економіці України. Український тиждень, 3(133) (2019).

УДК 330.131.7:631.11

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

ESTABLISHMENT OF RISK MANAGEMENT SYSTEM

І.В. Воловельська, канд.екон.наук, Б. Гайдуков

Український державний університет залізничного транспорту (м.Харків)

Volovelska I. V., PhD (Econ.), B. Gaydukov

Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

В статті розглянуто та систематизовано шляхи становлення системи управління ризиками у світі та в Україні.

Необхідно зазначити, що проблеми, пов'язані з ризиками були присутні у людському суспільстві з моменту його існування. Це пов'язано з тим, що як у зовнішній, так і у внутрішній середі завжди існували, існують і існуватимуть події, непідвладні волі людини і які відбуваються незалежно від неї.

Проте, лише наприкінці 19 століття, у святі з початком глобалізації економіки, яке характеризувалося також посиленням інноваційного розвитку та промислового зростання, проблема управління ризиками стає найактуальнішою.

Формування сучасної теорії управління ризиками в Україні пов'язане із процесами становлення підприємництва та розпадом СРСР. За